

CYFARFOD	Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
DYDDIAD	20 Medi 2016
PWNC	Is-Grŵp Amrywiaeth mewn democratiaeth
PWRPAS	Cyflwyno diweddariad o waith yr is-grŵp amrywiaeth
AWDURON	Arwel Ellis Jones Uwch Reolwr (Democratiaeth a Chyflawni)
SWYDDOG PERTHNASOL	Vera Jones Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd

1. Mae aelodau'r Pwyllgor eisoes yn ymwybodol fod grŵp wedi ei sefydlu mewn ymateb i Bapur Gwyn Llywodraeth Cymru, Diwygio Llywodraeth Leol: Grym i Bobl Leol, oedd yn nodi bod diffyg amrywiaeth ymhlith aelodau etholedig Llywodraeth Leol, yn arbennig yn nhermau pobl ifanc, lleiafrifoedd ethnig, yr anabl a merched.

Gwaith yr is-grŵp amrywiaeth

2. Mae'r is-grŵp eisoes wedi adrodd ar y graddau y mae corff aelodau etholedig Gwynedd yn adlewyrchu'r boblogaeth yn ei gyfanrwydd, gan nodi fod cryn wahaniaeth yn y niferoedd o ferched a phobl ifanc yn y sir o gymharu â'r niferoedd sy'n aelodau etholedig. Cyflwynwyd y rhaglen waith ddrafft i'r Pwyllgor hwn.
3. Yn ogystal, mae'r Cyngor wedi dangos ei gefnogaeth i'r prosiect gan ei fod wedi ei gynnwys yng Nghynllun Cydraddoldeb Strategol y Cyngor 2016-2020, gyda'r uchelgais o gynyddu'r niferoedd o gefndiroedd llai cynrychioladol (pobl ifanc a merched) yn etholiad Llywodraeth Leol 2017.
4. Mae'r gwaith sy'n cael ei wneud gan yr is-grŵp amrywiaeth yn mynd law yn llaw gyda gwaith y Grŵp Ffocws Etholiadau 2017. Yn ogystal, mae'r gwaith yn cyd-fynd gyda gwaith y Grŵp Ymgysylltu Corfforaethol sydd wedi cefnogi cais y grŵp i greu grŵp trafod ar gyfer Plant a Phobl Ifanc ar gyfer ymgynghori â hwy ar bynciau llosg. Gweler hyn fel ffordd o danio diddordeb Pobl Ifanc mewn meysydd gwasanaeth y mae'r Cyngor yn gyfrifol amdanynt.
5. Dylid atgoffa aelodau'r Pwyllgor fod y rhaglen waith wedi ei selio ar waith ymchwil cenedlaethol yn adnabod rhwystrau rhag i unigolion sefyll fel aelod etholedig, yn ogystal â sylwadau sydd wedi eu derbyn gan aelodau etholedig presennol ac yn y gorffennol.
6. Nodir isod y gwahanol elfennau y mae'r is-grŵp amrywiaeth wedi mynd i'r afael â hwynt yn ystod y misoedd diwethaf.

Mae'r gwaith wedi ei rannu i ddau ran.

- Blaenoriaeth gyntaf - edrych ar geisio annog ac ysgogi unigolion sydd â diddordeb mewn sefyll i fod yn Gynghorydd i wneud hynny (trwy godi ymwybyddiaeth o waith Cynghorydd a cheisio deall beth sy'n eu rhwystro rhag sefyll).
- Blaenoriaeth dau – gwaith mwy hir dymor i godi ymwybyddiaeth ac annog diddordeb mewn Democratiaeth yn gyffredinol, gan ysgogi unigolion i sefyll yn y

dyfodol. (Codi ymwybyddiaeth o waith y Cyngor gan hefyd barhau i geisio deall a datrys y rhwystrau)

7. Mae'r gwaith a gyflawnwyd hyd yma wedi ei amlinellu yn y tabl isod.

Rhan 1	
1.	Codi ymwybyddiaeth pobl Gwynedd i'r cyfle i sefyll fel aelod etholedig
	<p>Penderfynodd yr is-grŵp amrywiaeth fod angen arloesi rhywfaint a gweithredu'n wahanol i geisio codi ymwybyddiaeth o rôl Cynghorydd a'r cyfleoedd i sefyll. Fel math o beilot, bu iddynt drefnu creu fideo i esbonio beth yw gwaith Cynghorydd. Roedd yn allweddol fod y fideo yn gryno, syml a chlir, gan ddefnyddio iaith blaen a dim jargon. Pwrpas y fideo oedd esbonio beth yw'r gwahanol elfennau o fewn rôl Cynghorydd. Yn ogystal, pwysleisiwyd fod angen i'r gwaith fod yn fachog, diddorol a hawdd i'w ddeall.</p> <p>Lansiwyd y fideo nol ym mis Mehefin 2016 gyda chyfres o ddatganiadau i'r wasg, a chyfres o negeseuon cyson ar gyfrifon Trydar a facebook y Cyngor (gweler Atodiad A).</p> <p>Mae'r ymateb i'r fideo wedi bod yn llwyddiannus, gyda</p> <ul style="list-style-type: none">• Dros 1,000 o bobl wedi gwyllo'r fideo drwy safle facebook y Cyngor• Bron i 500 arall wedi gwyllo'r fideo trwy gysylltu o safle trydar y Cyngor a'i ddilyn oddi yno <p>Mae'r fideo hefyd wedi ei gyhoeddi ar safle we'r Cyngor dan gyfeiriad hawdd i'w gofio, sef, www.gwynedd.llyw.cymru/BodYnGynghorydd (gweler mwy o wybodaeth am hyn isod).</p> <p>Dylid nodi yma fod y fideo wedi cael sylw gan gynghorau eraill hefyd. Yn wir mae Cyngor Conwy wedi gweld budd cael fideo syml a chlir fel eu bod wedi gwneud cais i'w brynu gan y Cyngor er mwyn ei addasu ychydig a'i ddefnyddio eu hunain.</p>
	<p>Rhywbeth syml, ond effeithiol iawn sydd wedi ei ddatblygu gan yr is-grŵp yw codi ymwybyddiaeth trigolion Gwynedd pan fo sedd wag yn codi. Yn y gorffennol, roedd hysbysiad byr o hyn i'w ddarganfod (ar ôl chwilio) ar safle we'r Cyngor, a byddai'r grwpiau gwleidyddol yn codi ymwybyddiaeth o fewn eu grwpiau i unrhyw gyfleon.</p> <p>Bellach, er mwyn ceisio cyrraedd mwy o drigolion Gwynedd hefo'r newyddion fod cyfle i sefyll mewn isetholiad, mae'r Cyngor yn trydar ac yn rhoi datganiad ar Facebook pan fo sedd yn wag, gan hysbysu unigolion o'r camau sydd angen eu dilyn er mwyn gallu sefyll. Mae'n fodd o ledaenu'r neges ymhellach i fwy o'r boblogaeth, gan gofio fod 12,254 yn dilyn cyfrif Trydar y Cyngor a 5,499 yn dilyn cyfrif Facebook y Cyngor.</p>
2.	Holiaduron – sut allwn helpu?
	<p>Ar ddiwedd y fideo uchod, gofynnir i unigolion lenwi holiadur i nodi os oes rhywbeth yn eu rhwystro rhag symud ymlaen i sefyll mewn etholiad. Fel y nodwyd uchod, datblygwyd cyfeiriad URL cyfeillgar i annog unigolion â diddordeb yn y maes i ymateb. Mae'r is-grŵp wedi bod yn ymwybodol trwy gydol y gwaith na fyddai lefel uchel yn ymateb gan nad yw'r maes o ddiddordeb i bawb, ond mae'r ymateb cychwynnol yn galonogol.</p> <ul style="list-style-type: none">• Hyd yma mae hanner cant o bobl wedi ateb yr holiadur, sy'n ganlyniad calonogol.• O'r data a gasglwyd, mae mwy o ddynion nag o ferched wedi dangos diddordeb• Mae'r diddordeb uchaf yn y grŵp oedran 26 - 49, ac yna'r grŵp oedran 50 - 64

	<ul style="list-style-type: none"> Ni chafwyd diddordeb (trwy'r holiadur) gan unigolion dan 25 oed <p>Mae'r prif negeseuon o'r ymatebion hyd yma yn dangos mai'r prif rwystrau yw amser, diffyg amser i ffwrdd o'r gwaith, a diffyg ymwybyddiaeth o sut i fynd ati i sefyll. Nodir hefyd fod diffyg gwybodaeth, a diffyg dealltwriaeth os oes cymorth ariannol ar gael hefyd yn rhwystrau.</p> <p>Mae'r ymatebion yn nodi'r ffyrdd y gall y Cyngor gynorthwyo'r unigolion fel</p> <ul style="list-style-type: none"> datblygu pecyn gwybodaeth a gwybodaeth ar lein, cynnal cyflwyniad i ddarpar ymgeiswyr, a chyfle i gael eu mentora petaent yn llwyddiannus mewn etholiad. <p>Fe welir fod y negeseuon sydd wedi eu derbyn o'r holiaduron gafodd eu hateb hyd yma yn cyd-fynd â'r negeseuon o'r gwaith ymchwil gwreiddiol a wnaethpwyd, ac mae'r is-grŵp eisoes wedi mynd ati i ymateb i nifer o'r elfennau eisoes.</p> <p>Rydym yn parhau i hyrwyddo'r fideo a'r holiadur.</p>
3.	Diweddarau gwybodaeth ar y safle we.
	<p>Pan fo unigolyn yn ystyried sefyll mewn etholiad, maent yn aml yn edrych ar safle we'r Cyngor i chwilio am arweiniad clir a syml o'r camau sydd angen eu cymryd cyn dod i gasgliad os ydynt am sefyll neu beidio. Fodd bynnag, nid oedd y wybodaeth ar gael ar safle we Cyngor Gwynedd yn y gorffennol, ac roedd hynny o wybodaeth oedd ar gael ar wasgar ac nid oedd yn hawdd i'w ddarganfod.</p> <p>Mae'r is-grŵp wedi gweithio ar ddatblygu'r safle we, â'r cam cyntaf oedd sefydlu yr URL cyfeillgar - www.gwynedd.llyw.cymru/BodYnGynghorydd fel y nodir yn 1 uchod.</p> <p>Roedd yr is-grŵp hefyd yn benderfynol fod angen i'r wybodaeth a gyflwynir yno fod yn hawdd i'w ddeall ac yn glir. Felly, datblygwyd 4 maes</p> <ul style="list-style-type: none"> Rôl Cynghorydd Ydw i'n gymwys? Sut i sefyll etholiad Ar ôl eich ethol <p>Gellir dilyn y linc uchod i weld y safle we. Mae'r is-grŵp yn parhau i ddatblygu'r wybodaeth sydd yno, ac yn cyfeirio at wybodaeth ddefnyddiol o safleoedd eraill hefyd. Hyd yma mae oddeutu 200 o ymwelwyr wedi defnyddio'r dudalen we.</p>
4.	Codi ymwybyddiaeth Aelodau etholedig o'r gwaith
	<p>Nodwyd eisoes fod gan y grwpiau gwleidyddol rôl i'w chwarae mewn annog unigolion o wahanol gefndiroedd i sefyll mewn etholiadau llywodraeth leol. Cynhaliwyd cyfres o gyflwyniadau i waith yr is-grŵp amrywiaeth yn y Fforymau Ardal fel bo'r holl aelodau yn ymwybodol o'r datblygiadau sydd yn/wrthi'n digwydd. Mae'n fodd wedyn i aelodau unigol ddefnyddio neu gyfeirio at rywfaint o'r gwaith ee y safle we wrth siarad gydag unigolion sydd efallai wedi eu holi hwy am sut i fynd ati i sefyll fel Aelod etholedig.</p> <p>Yn ogystal, dosbarthwyd dogfen Llywodraeth Cymru: Amrywiaeth mewn Democratiaeth i bob aelod.</p>
Rhan 2	
5.	Gwaith tymor hwy
	Mae unigolion sydd eisoes â diddordeb mewn gwleidyddiaeth a/neu waith y Cyngor yn debyg

o fod yn eithaf ymwybodol o beth yw gwaith y Cyngor eisoes. Er mwyn annog mwy o bobl o wahanol gefndiroedd i sefyll i'r dyfodol fel bo corff y Cyngor yn adlewyrchu'r gymdeithas yn decach, teimlai'r grŵp fod angen esbonio'n syml ac atgoffa trethdalwyr o holl ystod gwaith y Cyngor. Byddai hyn yn sbardun i godi eu diddordeb yng ngwaith y Cyngor yn y lle cyntaf, gan wedyn arwain at ystyried rôl iddynt hwy eu hunain o fewn y gwaith, efallai fel Cyngorydd. Mae'n ffordd rwydd o roi blas i unrhyw unigolyn sy'n ystyried rôl mewn gwleidyddiaeth i'r dyfodol i ddod i adnabod gwaith y Cyngor yn well.

Bydd y fideo yn cael ei lansio yn ystod tymor yr Hydref i gyd-fynd gyda Diwrnod Cenedlaethol Democratiaeth (Medi 15fed).

ATODIAD A

 Cyngor Gwynedd Council
June 28 · 🌐

Hyrwyddo amrywiaeth ym mywyd cyhoeddus Gwynedd:

Mae cynllun newydd sydd yn cael ei lansio gan Gyngor Gwynedd yn anelu i annog mwy o ferched, pobl ifanc, lleiafrifoedd ethnig ac aelodau o grwpiau eraill sydd yn cael eu tan-gynrychioli i ystyried sefyll i fod yn gynghorwyr.

Mae'r ymgyrch, sydd yn cael ei lansio'r wythnos yma, yn cynnwys fideo fer wedi'i animeiddio sy'n esbonio'r 'sut', 'beth' 'pryd' a 'ble' o waith cynghorwyr Gwynedd.

Mae'r fideo y bydd y Cyngor yn ei hyrwyddo trwy ei ffrwd Twitter a Facebook, yn annog unrhyw un sydd â ddiddordeb cymryd rhan yn y broses ddemocrataidd yn lleol gael mynediad at becyn gwybodaeth ar-lein a holiadur byr ar wefan y Cyngor: http://socsi.in/bod-yn-gynghorydd_pefKE
http://socsi.in/bod-yn-gynghorydd_qU5Ze

👍 Like 💬 Comment ➦ Share